

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

ÚNOR 1968

ROČNÍK V — 2

NAŠE ANKETA

Dnes přinášíme zbytek odpovědí na naše tři anketní otázky. Znovu děkujeme všem, kteří nám odpověděli.

1. Ať je Sobotka stále mladá, ať nikdy nepřestane znít hlasem, kterým za ni promluvil její básník. Ať se brzo v duchu dávné tradice zvedne opět opona nad dobrým divadlem, na němž by mladí mohli nejlépe uplatnit to, čemu se v Šrámkově domě učí o kultuře slova a smyslu slovesného umění. Ať je Sobotce k jejímu jubileu příznáno, co jí náleží — titul města.

2. Sobotecku přeji, aby ten krásou pozeňnaný kraj se stal srdcem českého severovýchodu, jehož hranici odedávna bezpečně určuje jeho kulturní tradice a citový zeměpis. Vesec aby se brzo proměnil v skansen, aby právě zde mohla být manifestována regionální sounáležitost pořádným národopisným slavností.

3. Zpravodaji přeji, aby si zachoval dosaženou úroveň a svůj zájem aby postupně rozšiřoval až k obzorům Sobotecka. A hlavně dobré zdraví těm, kteří Zpravodaj tak dobře dělají, aby měli dost času k předání štafety dalšímu dobře připravenému sledu.

Miroslav Janovský, knihovník VHÚ, Praha

1. Aby Sobotka byla stále úpravná a hezká jako dosud.

2. Aby Sobotecko bylo oblíbeným a vyhledávaným koutkem naší vlasti (ale ne zase moc!).

3. Myslím, že je dobré, že Zpravodaj vůbec existuje. Oceňuji hlavně to, že nám, kteří jsme Sobotecko opustili, je trvalým poutem s rodným městem i krajem.

Milena Kovářová, roz. Černá ze Spyšové, Praha

1. a 2. K jubileu svého rodného města přeji, aby si uhájilo to, co mu patří 470 let, celému Sobotecku pak hodně milých, věrných přátel, kteří by působili k rozkvětu toho krásného koutku naší vlasti.

3. A co soudím o Zpravodaji Šrámkovy Sobotky? Že nejlepším vysvědčením jeho úrovně a obliby je skutečnost, že si dovedl získat tolik odběratelů.

Jindra Slavíková, Sobotka

1. Ráda bych viděla, kdyby se kulturní dění v Sobotce neomezovalo jen na Šrámkovy týdny, ale rozvíjelo se pravidelně celý rok, což by působilo hlavně na mládež. Sobotce jako takové k jejímu jubileu, aby byla konečně prohlášena za město.

2. Přála bych si, aby se věnovala větší péče ochraně památek, především jedinečnému lidově řemeslnému sochařství, které je roztroušeno po celém Sobotecku. Jsou to jevy jedinečné a mohly by být velkou atrakcí jak pro české, tak i pro zahraniční návštěvníky. Vidíme něco podobného ve Francii v Bretani, kde se tak zvaným Kalváriím věnují knihy a restaurátorská péče.

3. Zpravodaj Šrámkovy Sobotky hodnotím mezi regionálními časopisy velice kladně.

Prof. N. Melniková - Papoušková, Praha

1. a 2. Zachování čistého zdravého ovzduší, přírodních i uměleckých památek a krás, rozkvět ovocnářství a na neposledním místě získání pracovní příležitosti v Sobotce nebo blízkém okolí pro větší počet obyvatel, aby nemuseli denně dojíždět do vzdálených měst.

3. Zpravodaj Šrámkovy Sobotky má ve srovnání s jinými krajinskými časopisy vysokou úroveň a snaží se být všestranným. Doporučuji využít zkušeností z jiných krajinských časopisů, které se zaměřují na řešení přítomných problémů.

JUDr. Vladimír Šulc, úředník, Čelákovice

1. K jubileu Sobotky přeji i v celé budoucnosti příhodné podmínky pro uchování čisté a svérázné atmosféry, příznačné tomuto vzácnému místu. Dále bych přál Sobotce, aby jí byl přiznán statut kulturní rezervace.

2. Celému Sobotecku přeji, aby zde všichni lidé měli dostatek odhodlání chránit a uchránit přírodní a historické památky a všechna krásná místa před znešvařením.

3. Zpravodaj Šrámkovy Sobotky je výborný časopis, ale jen takový si Sobotka zaslouží. A proto neslevit z dnešní úrovně.

Akad. malíř Vladimír Kopecký, redaktor Státního pedagogického nakladatelství, Praha

1. Aby Sobotce městský statut, udělený českým králem Vladislavem Jagelonským a potvrzený tolikerými privilegii feudálních kosteckých pánů a habsburských panovníků, kteří byli ovšem zároveň i českými králi, v roce jubilejním přiznala též naše socialistická republika. Do budoucnosti další přejů městu vždy moudrou, osvícenou a kulturní městskou správou.

2. Aby ono Sobotecko historické, jak je vytvořila revoluční doba v polovině minulého století, i po nynějším rozdělení do dvou různých krajů a okresů, si zachovalo povědomí regionální sounáležitosti a soudržnosti.

3. Zpravodaj ŠS je dobrý. Hlavně pak užitečný. V roce 1968 ať je ještě lepší. A tak i všechna léta další.

Miroslav Vlach, podplukovník v. v., Chýně

Milá Sobotko, moje milé rodiště, kam se vždycky — aspoň občas — hrozně rád vracím, pod Humprecht a do všít té krásy Českého ráje kolem, projít zase ta známá místa, která voní vzpomínkami našeho mládí, ať už přímo v Tvém klínu nebo v lesích, ve skalách, na paloučcích a u vod Tvého překrásného okolí! Tohle dlouhé oslovení, které se mi vybavilo, nabádá, abych byl dál stručný. Tedy: k Tvému významnému jubileu a už k IX. rodáckému sjezdu Ti přeji:

1. a 2. Hodně pěkné pohody v míru a spokojenosti, hodně dobrých lidí do Tvých starobylých zdí, kteří by se bratrsky snášeli a dovedli si pomáhat. Mohl by tak v Tobě vzniknout malý ráj na zemi, kam bychom ještě raději zajížděli. Přeji Ti moudré a spravedlivé hlavy, které by Tě vedly stále vzhůru a byly citlivé k Tvým potřebám a k Tvé kráse. Přeji Ti nadšenou generaci mládeže, která by v Tobě vyrůstala a žila podle světlých vzorů těch, kteří Sobotku proslavili. Nevím, jestli Ti máš přát moderní, ale citlivě architektonicky do Tvého těla včleněný hotel, který by pozvedl turistický ruch — snad ano, bude-li to pěkné a vkusné a na pěkném a vkusném místě (já bych viděl hotel někde u koupaliště, protože lidé chtějí k svému odpočinku hlavně přírodu a hezké prostředí). Proč jsem napsal „nevím“? Protože při necitlivém provedení by to byla pro Tebe a pro Tvou krásu a ráz nevyléčitelná rána... Přeji Ti též, aby proslulý sobotecký hřbitov zůstal tak krásným, jako je dosud, protože jsem ještě nikde — ve světě ani doma — neviděl tak krásný hřbitov, který není smutný, ale velebný a milý.

3. Co soudím o Zpravodaji? Odpust, Sobotko, tady musím být osobní. Tak tedy: Karole, Ty znáš můj názor, víš, že se mi Vaše práce líbí, že každý Zpravodaj přečtu od začátku do konce, protože je to kousek naší milé Sobotky, která přichází za námi až bůhvíkam. S „pražsko-soboteckými“ kamarády si vždycky hrozně krásně notujeme, co nového Zpravodaj přinesl. Tak tedy jen tak dál a zlomte vaz! Přeji ZŠS to nejlepší, hodně zajímavých zpráv a vůbec!

Tvůj věrný rodák, Sobotko milá,

PhDr. Vašek Šolc CSC,
věd. pracovník Náprstkova musea, Praha

1. a 2. Městu přeji více stavebního ruchu, postavení dálnice mimo město, společné topení pro školu, OÚNZ a sokolovnu, stavební splynutí „přifařených osad“ s městem, Šrámkův pomník, alespoň malou galerii ve staré radnici a zvýšený turistický ruch.

3. Zpravodaji bych doporučoval menší formát, obálku, předplatné nejméně 20 Kčs a větší tisk. Měly by zde být častější zprávy z MNV, JZD, podniků a spolků. Podnítit nadanější žáky ze školy, aby zasílali příspěvky atd.

Jan Boudyš, učitel v. v., Sobotka

1. a 2. K významnému jubileu Sobotce a Sobotecku přeji zachování vřelého poměru bývalých Sobotáků k rodnému městu a kraji i v budoucnosti, založení nového vhodného průmyslového podniku, který by přinesl

další pracovní možnosti a zabránil odchodu obyvatel jinam a získání dostatečných prostředků k zlepšení úrovně rekreačních a turistických zařízení, aby se Sobotecko stalo přední oblastí rekreace a turistiky.

3. ZŠS je pro mnohé bývalé Sobotáky jediným pravidelným pojítkem s rodným krajem, o čemž svědčí i velký počet odběratelů. Proto si jistě všichni přejeme, aby náš časopis byl i nadále tak obsahově bohatý a nacházel stále více čtenářů i dopisovatelů.

Ing. Jiří Havránek, úředník, Liberec

1. Přeji Sobotce, aby stále měla dost obětavých kulturních pracovníků, aby město náležitě pečovalo o domy kolem historického středu města a o lidové stavby, aby byla brzy dokončena úprava zbytku blátivých cest (na Závisti, ve Břežně atd.) a aby „otcové města“ více ocenili práci manželů Zakouřilových, kteří udržují ve vzorném pořádku sobotecký hřbitov, cíl mnoha turistů.

2. Sobotecku přeji, aby věnovalo více zájmu Šrámkové Sobotce, na kterou jezdí návštěvníci z celé republiky. Dále, „... aby básnický odkaz jeho největších synů nezapadl v zapomenutí, ale aby s novými generacemi ožíval a rostl, obohacoval jejich život, znásoboval jejich radost a prohluboval jejich city, otvíral jim cesty ke krásám rodného kraje, k pochopení jeho minulosti i budoucnosti...“ (J. Plch: Písně domova).

3. O Zpravodaji jen krátce: moc se mi líbí a těším se na každé číslo.

Zasloužilá učitelka Marie Kotková, Praha 8

1. Moje přání městu Sobotce k čtyřtisedmdesátinám je asi strašně sobecké — je přáním jednoho z té řady každoročních návštěvníků, kteří mají Sobotku za své město poesie. Přál bych si, aby ta poesie byla ve městě zachována i v jejím tichu a rozjímavém klidu. A tak bych sobě i Sobotce přál, aby dálková doprava objížďela oklikou sobotecké večery a ustoupila na ztichlém náměstí šumění kašny.

3. Myslím si od toho šťastného okamžiku, kdy padlo rozhodnutí vydávat Zpravodaj celoročně, že by měl spojit jednak Sobotáky, ty doma i ty mimo, ale také ty Nesobotáky, kteří se tam scházejí k poetickým odpoledním a večerům. A že by tedy měl Zpravodaj i na ně pravidelně pamatovat. Chci poznamenat, že tahle stránka Zpravodaje je trochu méně pravidelná, nežli by snad bylo třeba, ale zejména v poslední době nechybí, a to je dobře. Bez lichocení: nemám jinou poznámku — Zpravodaj se mi velmi líbí.

Jiří Hraše, režisér Čs. rozhlasu, Praha

O kulturní práci na venkově

(Také příspěvek k anketě Zpravodaje)

Každoročně stejně potíže: Mladí lidé, absolventi vysokých škol, drží se houževnatě v Praze a ve velkých městech, nechťejí do menších obcí a dokonce už ne na vesnice. Chápu ty mladé lidi a nedivím se jejich zápasu. Kdysi jsem ho prodělala také. A tahle věc je stejná jako před dvaceti, třiceti, čtyřiceti lety. Vysokoškolač, který opouští hlavní město, ví dobře, co opouští: kulturní centrum, které vzdělává i bez velkého osobního přičinění a udržuje v současném rytmu. Na venkově ztrácí větší možnost se uplatnit, najít cestu do ústředních ústavů a institucí, snadnější příležitost k vědecké práci. Někdy znamená odchod z Prahy nebo jiného většího vědeckého střediska i nemožnost této práce vůbec. Konečně nelze podceňovat ztrátu větší části soukromí. Z rušného okolí velkého města, v němž si druzí nedělají starosti o osobní život jednotlivce a kde je širší pole pro individuální názory a osobitější životní styl, dostává se mladý člověk do prostředí méně tolerantního, konzervativnějšího. Ve velkých městech se ztrácíme, žijeme více pro sebe. Na venkově se pohybujeme jakoby pod dohledem — teprve po letech se naučíme pohlížet na něj s humorem. Ukáže-li kdo na venkově, že něco zná, brzy je zavalen veřejnou prací, že se těžko dostává k vlastnímu studiu a sebevzdělávání.

Tohle se tedy na venkově nezměnilo, ale změnil se staré předpoklady a možnosti kulturní práce. Stará maloměstská a venkovská společnost, které byla kultura částečně potřebou a částečně společenskou povinností

a lesklou příležitostí reprezentovat, se rozpadla. Její příslušníci stárnou a dožívají. Nová společnost ve svém venkovském a maloměstském formátu ke kultuře jen pozvolna dozrává, většinou ještě ve svých i vedoucích jednotlivcích necítí výrazně její potřebu. — Je zbytečné psát o tom, jak rozhlas a televize nahrazují divadlo a vlastní zájmovou amatérskou, ochotnickou činnost, tak kdysi na venkově žívou.

Po třiceti letech kulturní práce si někdy kladu otázku, zdali má vůbec význam shánět pro venkov přednášky, výstavy, divadla, koncerty, oživovat aktivní umělecké amatérské snahy. Dívám se večer na sobotecké náměstí. Lidé houfně přijíždějí autobusy z práce, spěchají k rodinám, ženy — i ty jsou v práci mimo Sobotku — se rozbíhají za nákupy a domů vařit, studenti, vesměs dojíždějící, se vracejí ze škol. A ráno na náměstí a cestou k nádraží týž obraz, všichni zas jedou do práce. Může jim mít někdo za zlé, že zůstávají večer doma, v rodinách, u televizoru, a nepracují-li zrovna ještě doma, hledají rozptýlení nanejvýš v kinu, kam se netřeba strojit a upravovat a kde se v teple celkem dobře odpočívá? K tomu dále vlastní auta, motorčky, závodní zájezdy na lední revue, sportovní zápasy, hromadné i soukromé výlety a cesty do ciziny.

Kolik energie, námahy a důmyslu je třeba k tomu, ne získat přednášejícího profesora nebo účinkujícího umělce, vystavujícího výtvarníka, ale sehnat obecnostvo. O generály není nouze, říkáme, ale vojsko chybí. A přece

se znovu a znovu pouštíme do práce, do zápasu o lidi a o kulturu, vymýšlíme lákavější, atraktivnější způsoby a cesty. V tom snažení je, přiznejme se, kus záchrany vlastní. Díky třicetiletému úsilí o universitní extenze, semináře, kursy a přednášky neztratili jsme např. od studentských dob styk s Karlovou universitou. Mnohaletý pohyb mezi umělci různých oborů a nutné proto sledování odborných časopisů i soukromá četba přinesla časem informovanost, která nahrazuje trvalý pobyt v kulturním centru. „Dělají si to pro sebe,“ říkalo se v Sobotce o pořadatelích Šrámkovy Sobotky, když se před 12 lety rodil tento dnes nejvýraznější sobotcecký kulturní projev. Ti, kdo koncipují program Šrámkovy Sobotky, opravdu zvou vědce a umělce nejlepších jmen, s nimiž se touží seznámit, pohovořit, navázat spojení. Chceme nadto promluvit i sami, my z venkova, k důležitým otázkám kultury, školy, veřejného života. A také jsme ne jednou promluvili a nikoliv bez ohlasu tisku, rozhlasu, televize. A tak může venkovský kulturní pracovník žít někdy kulturněji než jeho pražský kolega. Říkejte však tohle mladým lidem, kteří až příliš dobře vidí strastiplnost a délku této cesty. — Ale sháníme se po kultuře opravdu „jen pro sebe“, jak se tu a tam ještě říká? Kolik přátel a ne lecjakých získalo Sobotce Šrámkovo jméno, Šrámkův dům a všechny podniky s ním spojené! Kolik jich získává od čísla k číslu redakce Zpravodaje. Kolik návštěvníků přivedla do Sobotky a do Českého ráje mnohaletá výtvarně propagační činnost dr. Al. Kafky. Kolik vykonala v Sobotce zdravotnická osvěta. Kolik dobré kulturní práce začíná v Sobotce dělat nová středisková knihovna. Nejde jen o udržování a obnovování starých místních kulturních tradic, nad tím se možno jako nad staromilstvím i usmívat. Jde o něco mnohem vážnějšího.

Učitelé noviny nedávno přinesly vědeckým průzkumem podložené zjištění, o němž se rozvířila diskuse v několika číslech listu. Mladí lidé z velkých měst a intelektuálních rodin prokazují při zkouškách na vysoké školy vyšší inteligenční kvocient, větší znalosti a širší vzdělanostní rozhled než studenti venkovští, a mají tak potenciálně větší možnost studovat na vysokých školách. Jde o věc známou a zkušenostmi doloženou. Nepomohou různá omezování, nářky nad venkovskými školami všech stupňů a dokonce už ne doučovací kroužky. Venkovským mladým lidem je třeba v nejvlastnějším národním zájmu pomoci. Ale neběží tu o učení. Jde o otvírání obzorů, o kulturnější životní styl. Je nutné zvednout celkovou kulturní hladinu v rodinách naší nové společnosti, zvýšit zájem o kulturu (a snahu rozumět právě té současné) u funkcionářů a čelných představitelů národních výborů, a to v zájmu jejich vlastním a v zájmu jejich dětí. Je to úsilí dlouhodobé. Kulturní nivó vytvářejí generace. V kultivování, ve vzdělávání venkovské mládeže mohou pomoci učitelům pracovníci muzeí, archivů a ti, kdo dobře dovedou vést zájmovou uměleckou činnost vysoké úrovně. Proto jsme také při literárním archivu Šrámkova domu zřídili Recitační studio. Nejde nám o recitaci, jde o víc. Byla jsem překvapena a dojata, když mi po představení Malého prince, které Studio nastudovalo, řekla prostá venkovská žena: „Z těch dětí ale vyrostou vzdělaní lidé.“ Přesně to chceme a nic jiného.

Je tedy na venkově v kultuře stále co dělat a v Sobotce také. Jde jen o to, abychom nepracovali odděleně,

Akad. malíř Vladimír Kopecký.
Jaro života

Výstavu uměleckých děl chystá Středisková knihovna v Sobotce na podzim

každá instituce nějak sama o sobě, abychom se v práci víc spojovali. A navzájem si přáli úspěch. A hlavně měli pro Sobotku, pro její budoucnost také v kultuře pevnou a s rozhledem stavěnou koncepci. Sobotka je přitažlivá a bude vyhledávána stále víc pro svůj starodávný půvab i přírodní krásy. Ale obojí musí být udržováno se širokým rozhledem a beze všeho maloměstáctví. Mívá dnes různé a také nové formy.

Marie Hejnová

HOSPODAŘENÍ MNV V SOBOTCE ROKU 1967

Václav Linhart

V tomto článku chci čtenáře ZŠS především seznámit s bilancí roku 1967, s tím, do jaké míry se v tomto období podařilo národnímu výboru uspokojit požadavky občanů a jednotlivých složek v Sobotce a připojených obcích, a konečně zmínit se i o těžkostech, které se na úseku financování vyskytly.

Situace v této oblasti v roce 1967 byla poněkud odlišná proti podmínkám v předcházejících letech. V souvislosti s novými podmínkami hospodaření, které se dotkly i hospodaření národních výborů, a se změnami, ke kterým v této oblasti došlo, neměl MNV počátkem roku 1967 k dispozici schválený rozpočet. V I. a II. čtvrtletí hospodařil tedy národní výbor podle prozatímního rozpočtu, který odpovídal hodnotově zhruba úrovni roku 1966. Teprve 11. května 1967 se ONV vyjádřil k návrhu našeho rozpočtu a stanovil plánovaný hospodářský výsledek, tj. rozdíl mezi plánovanými příjmy a výdaji, který vyzněl

tak, že národní výbor měl z výsledku hospodaření roku 1967 odvésti ONV částku 44 900 Kčs. Tato částka odvodu byla koncem roku snížena na 6 900 Kčs, a to z toho důvodu, že v původním rozpočtu bylo počítáno s odhadnutou částkou odvodu z hrubého důchodu místních hospodářských organizací, který se od loňského roku stává pravidelným zdrojem příjmů MNV. Po upřesnění, které bylo provedeno podle skutečných odvodů za I. pololetí, byl rozpočet s konečnou platností upraven na uvedenou výši.

Rozdělení celkových plánovaných příjmů a výdajů na jednotlivé kapitoly bylo uskutečněno s přihlédnutím na potřeby jednotlivých úseků. Je třeba otevřeně říci, že nemohly být zcela uspokojeny všechny požadavky, neboť nároky a potřeba převyšují vždy možnosti, dané limitem finančních prostředků. Nebylo snadným úkolem vyrovnat se s požadavky rozpočtu a během roku také

docházelo při čtvrtletních závěrkách ke ztrátovému výsledku hospodaření. MNV však iniciativně během celého roku hledal neustále cesty, jak se s celoročním rozpočtem vyrovnat, a to se také po nemalém úsilí podařilo. Podle celoroční účetní závěrky bylo docíleno nadplánovaného výsledku ve výši 38 197,93 Kčs. Nevyčerpaný zůstatek fondu rezerv a rozvoje k 31. 12. 1967 činí 54 106,09 Kčs, takže národnímu výboru zůstává k dalšímu použití na posílení normálního rozpočtu v roce 1968 částka 92 304,02 Kčs.

Na příjmové části se nemalou měrou podílely nově zavedené odvody, a to odvod z hrubého důchodu, ze základních prostředků a stabilizační odvod, jimiž komunální služby v Sobotce dotovaly rozpočet národního výboru částkou 264 200 Kčs. Při této příležitosti bych chtěl připomenout, že hospodaření KS v roce 1967 vykazuje podstatně zlepšení proti předcházejícímu roku, neboť všechny hlavní ukazatele byly přesvědčivě splněny. Rovněž odvod domovní správy na odpisech v částce 93 000 Kčs a odvody z hrubých důchodů podniků ústředně řízených, tj. Fruty, skláren Bohemia, Turnovských brusíren, Technolenu a Vč průmyslu masného v částce 84 600 Kčs přispěly ke zlepšení hospodářského výsledku národního výboru. Ve většině případů došlo k překročení plánovaných příjmů (na daních a poplatcích, na školství, místním hospodářství a vnitřní správě). Nesplnění příjmů o 3 000 Kčs vzniklo u kina, kde plánovaný příjem 90 000 Kčs se projevil jako neúměrně vysoký. Jedním ze zdrojů příjmů MNV byla i tržba za ovoce, které se podařilo včas a beze ztrát sklídat a zajistit tak tržbu ve výši 17 300 Kčs.

Kromě rozpočtovaných příjdu je však nutno zmínit se i o příjmech, které rozpočtovány nejsou, které rovněž podstatnou měrou ovlivnily konečný finanční výsledek. Jsou to především místní poplatky a ostatní nahodilé příjmy ve výši 106 800 Kčs, v nichž je zahrnut zisk z DOS (Drobné služby MNV) ve výši 75 000 Kčs a příjem za sňatky v částce 10 000 Kčs. Sňatková síň v Sobotce je vyhledávána zájemci i z dalekého okolí a počet sňatků zde uzavřených svědčí o přitažlivosti této obřadní síně.

Na příjmech z DOS se podílel i zisk dosažený při prodeji samorostů, a to v částce 8 100 Kčs. Mezi neplánované příjmy patří i příjem v částce 39 000 Kčs, jakožto poloviční podíl z prodeje rodinného domku čp. 457.

Během roku jsme obdrželi i mimořádné dotace z ONV v celkové částce 45 600 Kčs, z toho 10 000 Kčs na havarijní opravu kotlů v ZDŠ, 20 000 Kčs na opravu elektroinstalace ve školní jídelně, 7 000 Kčs na propagaci cestovního ruchu a 8 000 Kčs za vyhodnocení MNV v rámci okresní soutěže národních výborů.

Ve výdajové části se MNV snažil vyrovnat se v jednotlivých kapitolách s rozpočtovávanými výdaji, i když se to na některých úsecích nepodařilo.

Aby se zlepšilo prostředí v Sobotce i v připojených obcích, započalo se se zatrubněním části Čalovického potoka na Celné. Zatrubnění potoka bylo provedeno rovněž ve Spyšové, kde byly provedeny i opravy mostků a nákladné opravy vodovodu. Značná část finančních prostředků byla věnována na nákup materiálu na místní komunikace; část materiálu je uskladněna pro další úpravy. Na úseku čistoty města byl získán bezplatně, tj. převodem kmenového jmění, čistící vůz ze ZOO Praha.

Pro nedostatek finančních prostředků nebyly uspokojeny všechny požadavky v ZDŠ a mateřské škole. Ve škole byla kromě běžných prací provedena oprava kotle ústředního topení, do školní jídelny byla zakoupena chladnička a opravena elektroinstalace. V mateřské škole byla vlastními silami zřízena šatna. V rozpočtu na rok 1968 bude přihlédnuto k nynějšímu stavu a potřebám na těchto úsecích, a to především zajištěním potřebné částky v rozpočtu fondu rezerv a rozvoje. Do jeslí byla zakoupena akumulací kamna, nové postýlky pro kojence, matračky a nový bojler. Na budově spořitelny byla opravena střecha. Ve staré radnici byla zřízena garáž na traktor.

V rámci akce Z se v Sobotce pokračovalo ve výstavbě sportovního hřiště, kde bylo vyčerpáno 86 000 Kčs. V rámci této akce byla provedena úprava vstupní části, dorovnaný plochy, vybudována opěrná zeď a započato s výstavbou tribuny. Pro jarní práce je zčásti zakoupen materiál; dále jsou zakoupena tři pole konstrukce kolny od místního JZD. K otevření hřiště byly zakoupeny z prostředků MNV pro členy tělovýchovné jednoty sportovní dresy.

Střediskové knihovně v Sobotce byl poskytnut příspěvek ve výši 41 600 Kčs; z něho byl proplácen veškerý provoz knihovny i nákup knih, a to i pro střediskové obce.

Rozpočtované výdaje na kino byly značně překročeny, protože proti roku 1966 bylo podstatně zvýšeno půjčovné z filmů. Z vypůjčených filmů se platí 40 % a u širokoúhlých dokonce 60 % z celkové tržby. Prostedí samotného kina v zimním období bylo návštěvníkům zpříjemněno zakoupením etážového topení z fondu rezerv a rozvoje.

Součástí výdajů MNV jsou i dávky sociálního zabezpečení, na nichž bylo vyplaceno 34 300 Kčs. Při poskytování těchto dávek se používá několika forem: jednorázových příspěvků finančních, dále poskytování potravin, uhlí, textilu, obuvi nebo jiného zboží, a v neposlední řadě i příspěvků na obědy.

A nyní bych se chtěl ještě zmínit o jedné z větších akcí, kterou MNV uskutečnil již v roce 1966, ale která zasahuje do výsledku hospodaření i v současné době — o zřízení rekreačního střediska na koupališti. MNV vy-

Zertovné povídky

UPŘÍMNÁ VYKLADAČKA

Vyhledávaná sobotecká vykladačka karet A. Vacardová vrátila staviteli Burešovi knihy, které si od něho půjčovala. Při zařazování do knihovny zjistil stavitel, že v knize je karta „červený král“.

Když za několik dní přišla sousedka k Burešovým, povídá stavitel:

„Paní Vacardová, podívejte se, co jste si zapoměla v knize. Nechybělo vám to při vykládání budoucnosti?“

Paní Vacardová se zamyslela:

„Opravdu, pane staviteli, v tyhle dny mně připadalo, že toho štěstí vykládám nějak málo...“

(Podle Aloise Bureše.)

CO JE NEJHORŠÍ A NEJSMUTNĚJŠÍ?

V kamenické hospodě „Na Zavadilce“ skončila večeře, letní hosté se ještě šli projít, zůstalo jen několik místních sousedů.

Rozhovor se točil kolem uvolněných mravů. Do debaty zasáhl od výčepního pultu vedoucí restaurace:

„Já vám říkám, že nejhorší a nejsmutnější je, když zloděj okrade zloděje.“

„Máš pravdu, mně samému se zrovna ten případ stal,“ řekl jeden ze sousedů.

„Ale jděte, strýčku, že i vy byste?“

„Nu, uřízl jsem si v lese pěkný suchý javor. Hned jsem

si z něho udělal dva pěkné špalky, oškrábal kůru a otesal. Jeden jsem si odnesl domů, opřel o plot a šel jsem do pro druhý. Ten byl zatím už pryč, a než jsem se vrátil domů, nebyl tam u baráku ani ten první.“

ODPOVĚĎ V NEPRAVOU CHVÍLI

O velikonoční slavné mši pozoroval na soboteckém kůru hodinář Mencl hudebníky. Všiml si, že soudní zameštanec Vokoun, mistrně ovládající hru na flétnu, nemá svůj nádherný koncertní nástroj, ale chválí Boha hrou na starou flétnu, udržovanou v celku několika motouzy.

Hodináře Mencla svědčil jazyk a nedalo mu, aby se nezeptal:

„Poslouchejte, pane Vokoun, kerej krejčí vám tu flétnu spravoval?“

Bylo právě pozdvihování a kostelní ticho přerušila zlostná Vokounova odpověď: „Troubo!“

(Podle Františka Mencla)

POCHUTNAL SI

Za jiskřivého, mrazivého zimního rána přišel do Pleskotského mlýna vymetat kominík. Začínal záměrně od hranic vymetacího obvodu a chtěl během krátkého dne vymést komíny na Malé Lhotě a v části Libošovic.

Když skončil vymetání ve mlýně a sestoupil na půdu, viděl vedle komína dva pekáče čerstvé vepřové pečeně. Neodolal a dva kusy snědl; velmi mu chutnala.

užil jako jeden z prvních nového způsobu financování, a to formou půjčky od Státní spořitelny. Tehdy to byl experiment, o čemž svědčilo i několikrát komentování akce ve státním rozhlase, kde byla tato okolnost uváděna jako příklad správného postupu a dobrého hospodářského rozhledu. Na tuto akci si MNV vypůjčil od Státní spořitelny 150 000 Kčs za výhodných podmínek; na tento úvěr bylo již zapláceno 60 000 Kčs, z toho v roce 1967 39 600 Kčs i s úroky. Dosud nesplacený úvěr činí 90 000 Kčs. Jen v roce 1967 přinesly chaty tohoto rekreačního střediska národnímu výboru zisk ve výši 36 000 Kčs, ubytovna 5400 Kčs, koupaliště 12 600 Kčs a parkoviště 3100 Kčs. Ke zlepšení podmínek v tomto prostoru přispěl i nákup chybějícího zařízení chat, byly dokončeny jejich nátěry, do chat bylo zavedeno elektrické osvětlení a nakonec byl zakoupen materiál na veřejné osvětlení u chat. Předpokládáme, že tato opatření přispějí ke zvýšení cestovního ruchu v Sobotce, která je stále více vyhledávána turisty a ostatními návštěvníky pro kratší nebo delší pobyt, díky malebnému prostředí města i jeho okolí.

Závěrem bych chtěl připomenout, že rok 1967 znamenal změnu proti dosavadnímu rozpočtování a hospodaření národních výborů, jak jsem se o tom již v úvodu zmínil. Národnímu výboru byla zvýšena pravomoc při rozpočtování příjmů a výdajů. Může v daleko větší míře než dosud použít přidělených prostředků tam, kde to

považuje za nejučelnější. Tím samozřejmě vzrůstá i odpovědnost MNV za správné rozdělení finančních prostředků, které má k dispozici. Je logické, že potřeby občanů a jednotlivých složek vždy převyšují možnosti, které jsou dány limitem finančních prostředků a že dojde k tomu, že ne vždy je každý spokojen s rozhodnutím MNV při přidělování finančních prostředků. Myslím však, že stálou snahou MNV je, aby svěřené prostředky byly použity co nejučelněji. Máme ještě četné nedostatky a přání: nejsme spokojeni s veřejným osvětlením, není v pořádku úprava komunikací, především chodníků, chtěli bychom nové kino, novou požární zbrojnicí, dokončení úprav jeviště v sokolovně, tolik postrádané kluziště pro naši mládež a celou řadu dalších zlepšení, které by zpříjemnily každému pobyt v Sobotce. Rovněž tak však dobře víme, že nelze vše zajistit na jednou.

V letošním roce končí funkční období dosavadního MNV a začíná období, v němž budou působit noví členové tohoto orgánu. Je samozřejmě, že všechny požadavky na zlepšení stavu naší obce a připojených obcí jsou vedeny neustále v patrnosti a že budou postupně realizovány tak, jak k tomu budou dány předpoklady a možnosti. S tímto cílem budou pokračovat ve své práci i nově zvolení funkcionáři MNV — věříme, že ke spokojenosti jak místních občanů, tak i stále vzrůstajícího počtu návštěvníků Sobotky.

Broušení skla a drahokamů v okrese soboteckém

Tento domácký průmysl zaveden v době asi kolem roku 1888 a pěstován v obcích Zámostí, Blata, Mladějov, Loveč, Pařízek, Střeleč, Hubojedy, Stěblovice, Roveň, Ohařice, Drštěkryje, Betlém, Samšina, Zajakury, Malechovice.

Dříve před rokem 1888 broušeny drahokamy (český granát asi po 6 let), nyní převládá sklo. Vlivem cen stoupal i klesal tento domácký průmysl v kraji našem a jest více časový, neboť dělníci, když ceny byly nízké, přestali pracovat.

Dělnictvo zabývá se broušením na vlastním bruse ve svém příbytku s celou po případě rodinou, ano i děti po vyučování školním ve volné chvíli přiučovány broušení (as od 12—13 let). Od obchodníků, po případě faktorů převezmou bezcennou téměř surovinu, zpracují ji na mnoho druhů různých forem a velikostí a donesou obchodníku v Rovensku neb Turnově, a nedohodnou-li se o ceně, nese ji jinému, nejsa nijak vázán. Obchodník, dohodnou-li se o cenu za vybroušené zboží, vyplatí ji dílem penězi, dílem zas dá brusiči zásobu suroviny, takže brusiči nezůstanou vázání na určitého překupníka.

Výdělek zručného brusiče je denně 2—3 koruny. Náklad za

látky pomocné týdne: (na brusu se 2 šajbami opotřebení as 40 krejcarů, petrolej 20 kr., vosk 7 kr., šmirgl 10 kr., tripl 5 kr., sirky 2 kr., olej 2 kr.) činí asi 86 kr. týdně.

Stroj bývá vlastnictvím dělníka, umístěn v jediné obydelní světnici jeho, často najaté (nájem roční as 40—50 korun). Mezi výrobci částečně panuje bledost obličeje, nemoce oční a zubů, avšak souchotiny ne, as z té příčiny, že bydlí ve zdravé venkovské krajině. Jinak jsou zdraví. K práci této lnou hlavně z té příčiny, že mají výdělek při práci konané doma v teple (za zimy) a při práci nepotřebuje oděv a obuv, jsouce často nejlépeji oblečení. Pracují mnohde oba rodičové a i děti ve volné chvíli po škole broušení se zaučují.

Zboží hotové — broušené sklo — kupují faktoři z Rovenska a za své do Jablonce dodávají.

Dělník opracuje denně 10 tuctů nejlepších kamenů a dostane od tuctu 20 krejcarů, nebo 35 tuctů špatného zboží a dostane od tuctu 3 krejcarey.

Na podnět národopisného musea (dotazník) vypracoval podle údajů cestáře Klabana z Pařízku dne 13. března 1907 kancelista okresního výboru v Sobotce Václav Pažout.

Dole v chodbě mu pan otec Vik podepsal do knihy provedení výkonu a pozval prokřehlého kominíka, aby šel něco sníst a pro zahřátí vypít, když je venku taková zima.

„Děkuji, pane otče, už jsem jedl. Nebudete se snad zlobit, viděl jsem na půdě tu nádhernou pečinku, snědl jsem dva kusy a moc jsem si pochutnal.“

„Ale to nic, jen když vám chutnala, to si můžete vzít ještě víc, třeba všechnu, my o ni nestojíme,“ odpověděl pan otec Vik.

„A proč?“ ptá se nedůvěřivě kominík.

„Víte,“ vysvětloval mlynář, „ono nám chcíplo prase na červínku, tak jsme je rozdělali, upekli, sádlém budeme mazat kola u vozů a maso budeme dávat psům.“

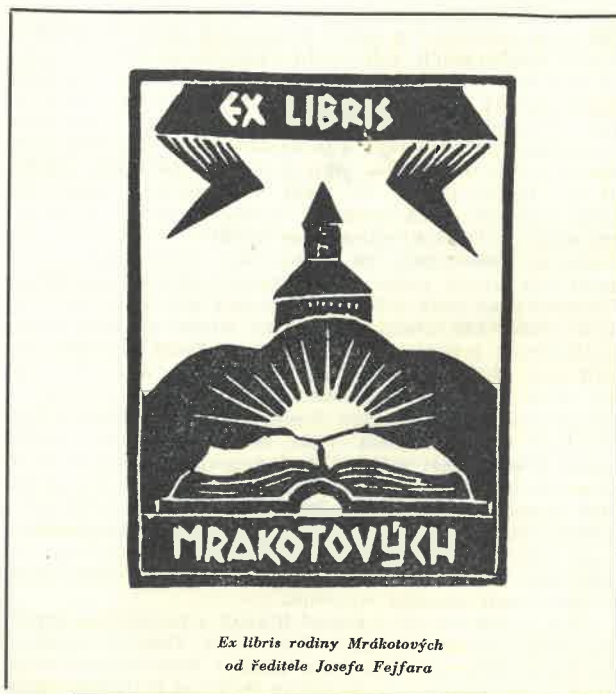
Kominík zbledl. Poděkoval za pozvání něco vypít, má prý před sebou mnoho vymetání a den je tak krátký. Uchopil žebříček a rychle ze mlýna.

Mířil k Libošovicům. Chvillemi se opíral o žebříček a žaludek násilně zbavoval snědené chutné pečinky. Nezastavil se v osamělých chalupách podle cesty, ani v krajních chalupách v Libošovicích. Vešel do nejbližšího hostince a poručil si velkou sklenici rumu. Než stalo při jedné. Když vyšel z hostince, viděl na střeše místo jednoho kominíka kominý dva a na další vymetání nebylo již pomyšlení. Domů přišel pouze s jedním zápisem o provedeném vymetání.

Trvalo velmi dlouho, než se mohl podívat na pepřovou pečení, a ještě déle, než ji snesl jíst.

(Podle vyprávění Josefa Šimka.)

Zapsal: VIŠ

Ex libris rodiny Mrákovových
od ředitele Josefa Fejfara

Jak to bývalo o dračkách

Vypravuje Lidmila Kolumpková

Po vánocích od Tří králů přes Hromnice až do konce masopustu se po staveních drávalo peří. Sousedky si navzájem pomáhaly jedna druhé. Jednou se dralo u Pekelských, podruhé u Hortlíků, Najmonů, Rejmanů, Havlíků atd., až si to všechny dračky odvedly a byl konec masopustu. To se už všude dělaly a pekly koblihy.

My jako děti jsme dračky rádi vítali a těšili se, kdy se u nás začne. Pospíchali jsme ze školy, ani jsme sáňkovat nešli, a už u nás paní sousedky seděly. Daly se dva stoly k sobě a židle se musely ještě od sousedů vypůjčit, aby pro všechny ženy stačily. Když se tak všechny sešly, večer to bylo nejhezčí. My větší děti jsme musely drát taky a to se nám nikdy ani spát nechtělo, i když nás rodiče posílali. Děda Hortlíků seděl u kamen a topil dřevem, venku mrzlo a nám bylo v teple dobře. Ženské vypravovaly o všem možném: svatby, pohřby, křtiny, námluvy, požáry, krádeže, no, semlelo se všechno možné, co se za ten rok nového událo. Jak jsme poslouchali Ale nejvíc, když se vypravovalo o strašidlech.

Jednou si paní Pekelská vzpomněla a povídá: „Ženský, teď vám něco povím!“ A začala: „Na podzim po Dušičkách, už byl krátký den, byla jsem s dědem doma. Večer jsme zavřeli, chvíli četli a šli brzy spat. Ale jak ulehne, tu najednou někdo bouchá. Prociťnu a říkám: Vstávej táto, někdo k nám jde. Táta se ustrojil a jde otevřít. Ale žádný tam nebyl a říká mi: Bůh ví, cos to

slýšela, a šel si lehnout. Ale ještě nespal a znovu nějaké rány — a tak šel znova ven obešel domek, a nikde nikoho neviděl. Přišel do světnice, a jen zhasil světlo a ulehl, slyšel jako nějaké dupání. Povídá, tohle nejsou rány na dveře, ale tohle je na půdě, někdo chodí po schodech a na půdě. Vzal si starou sukovicí, já šla za ním s lucernou a jdeme do síně, kde byly dvírka na půdu. Jak milej táta odligroval dvírka na půdu, tu se proti nám objevil na schodech — bílej kozel. Táta ho přetřel sukovicí a on se lekl a utekl síní ven. Táta povídal: Ty pacholku, kde ses tu vzal? Ráno jsme se pak dozvěděli, že u Tomsů koláře sháněli večer kůzle. Zaběhlo k nám na sň i na půdu, všechno bylo otevřeno, právě jsem poklízela koze. A tak se kozlu ve voňavém seně zalíbilo.“

To bylo vždycky divení, každá dračka měla nějakou vzpomínku a nám dětem se potom o tom zdálo.

Nejkrásnější byl dodrák, ukončení draní. Většinou to bylo koncem týdne. Tatínkové byli hrozně rádi, že bude od toho pokoj, oni si neměli ani kde přečíst noviny, všude jen samé peří, pápěrky a chmýří. Maminky napekly netynky s mákem, tvarohem, jablky, dobrý perník ze srobu a čajem s citronem a rumem se vše zapilo. Pozdě večer se ženské rozcázely a uradily se, u které se po neděli začne drát.

Tak nám ta zima hezky uběhla.

J. L. TURNOVSKÝ A BAKOV NAD JIZEROU

(K 130. výročí narození J. L. Turnovského 9. II.)

V červenci roku 1887 vydal Divadelní ochotnický spolek „Tyl“ v Bakově nad Jizerou „Jubilejní listy“, uspořádané na památku padesátileté divadelní činnosti ochotnické. Kromě historie a několika humoristických črt nalézáme tu i článek J. L. Turnovského. Je velmi zajímavý. Doslovně citován zní:

„To že je Bakov? Nepoznávám toho Bakova! Nade chrámem sv. Bartoloměje vypíná se vkusná štíhlá věž, kdež bývalo dříve něco neurčitého, holubníku podobného; kam druhdy v nedostatku komunikace zřídka zavítal cizinec, tam křižují se železné dráhy a tisícové shlížejí denně půvabné palouky pojizerské u Malé Bělé; na místě tehdejší trojtřídní šíří vědění a poznávání pravdy škola pětitřídní s paralelkami a osmi učiteli; kde za mého pobytí tříletého nebylo žádného vzrušení společenského kromě 24. dne měsíce dubna 1854, kdy purkmistr V. Herbst kolem ozdobné sochy sv. Trojice vyňořenými žáky zasaditi dal stromky na památku sňatku panovníkova, tam působí spolky vlastenecké i živnostenské, tam ochotníci a pěvci povzbuzují ruch a účastenství v záležitostech veřejných; samostatná pošta v obci, do níž druhdy dvakrát týdně pěší posel z Mn. Hradiště sporé zásilky donášival; nové úhledné stavby v ulicích, kde dříve skrovná přístřeší stála; a schůze občanstva i slavnosti národní tam, kde kromě osmi trhů výročních bývalo ticho úmorné — jaké to změny netušené, jakoby to ani Bakov nebyl! — Nuže, zkvětej dále, starobylé sídlo věrných synů českých, postupuj vpřed, sobě ke cti, vlasti k ozdobě, národu ke slávě!“

Jak si vysvětlíme, že Turnovský, rodák sobotecký, mohl tak dobře porovnávat starší Bakov s novějším? Turnovský se totiž v tomto městečku učil kupcem v letech 1852—1855. Chtěl původně na studiu, ale byly tehdy příliš drahé a rodiče ho na nich vydržovat nemohli. Necítil sice ke kupectví žádnou náklonnost, ale nedalo se nic dělat, když mu maminka se slzou v oku vyložila, že náklad na studiu nezmůže. Poslechl a šel nejdříve k Procházkovi do Kněžmosta. Tady dlouho nepobyl, protože mimo krám musel vypomáhat i v polních pracích. A to si matka nepřála. Zkusil ještě jiného kupce, než se rodiče dohodli s bakovským Procházkou. Byl to bratr toho kněžmostského a slíbil, že hoch nebude k polní práci nucen. „V útulném domě Procházkově v Bakově, chován téměř jako člen rodiny, prožil jsem klidně tři léta,“ píše v „Pamětech starého vlastence“.

Větší práce bývala v krámě hlavně v neděli a o výročních trzích, jinak měl hoch dost volna. Tady se zahrabal do knih. Měli jich značnou zásobu Procházkovi sami, jinak si je vypůjčoval v nedaleké škole od řídicího učitele

Josefa Tondra. Předčítal hlasitě večer při draní peří nebo přádle, více si ovšem čítal pro sebe, často při svítcích dlouho do noci. Poznával i řadu časopisů, mezi nimiž nechyběly ani Arnoldovy „Občanské noviny“, Havlíčkovy „Národní noviny“ nebo Tylovy „Květy“.

Už tehdy se velmi sháněl po knížkách divadelních a byl neobyčejně rád, když mu některé daroval výmluvný bouřlivák Arnošt Liebknecht, který prý původně studoval v Praze práva a účastnil se i revolučního hnutí roku 1848. Jinak i jiné divadelní hry mohl Turnovský v Bakově sehnati, neboť ve třicátých letech tady začínali ochotníci. (První zprávy jsou z r. 1836.)

Největší událostí pro mladičkého Turnovského bylo však jeho osobní setkání s hercem a dramatickým spisovatelem J. K. Tylem. Jak k němu došlo? V září r. 1854 působila v Mnichově Hradišti herecká kočovná společnost Zöllnerova. Tyl byl jejím režisérem. Spisovatel Josef Knap ve své knize „Zöllnerové“ (vydal Orbis v Praze r. 1958) poznamenává mimo jiné: „... když kočovníci se zdržovali na další štaci v Mnichově Hradišti, vypravil se za nimi tři hodiny cesty kupecký příručí ze Sobotky, odhodlán zaměnit krám se smíšeným zbožím za posvátný stánek Thalie u Tyla, který byl v jeho představách nedosažitelným zjevem, a přidat se k jeho heroům. Tehdy Tyl mládence odradil...“ (str. 68-69).

Z tohoto líčení by mohl vzniknout dojem, že Turnovský šel za Tylem ze Sobotky. Tak to ovšem nebylo.

Spisovatel František Hampl v osudech českých literátů nazvaných „Poznamenání“ (vydala Družstevní práce r. 1940) v novele „Láska starého vlastence“ líčí, kterak jednoho dne vešel do bakovského krámu Procházkova jeho starý obchodní přítel Podhajský z Mnichova Hradiště právě, když učeň Turnovský, tehdy šestnáctiletý, dokončoval ozdobným písmem ceník zboží. Podhajský přinesl s sebou tištěnou ceduli, po které hoch rychle sáhl, když slyšel, že je v Hradišti Tyl. Dychtivě četl: „Herecká společnost Filipa Zöllnera hraje v září a v říjnu 1854 pod správou Josefa Kajetána Tyla...“

Shodou okolností poslal kupec Procházkova Turnovského s kočím Martinem, aby od hradištského Šábla přinesl nějaké peníze, které tento Procházkovi dlužil.

A tak došlo k tomu, že „Turnovský seděl vedle Martina na kozlíku za dvěma hnědými a rytmicky pohyblivými koňskými zadky, když jeli do Hradiště. ... Turnovský věděl, že se nevrátí po poledni do Bakova, ale že zůstane v Mnichově Hradišti, a jeho rozhodnutí bylo až hazardní, když spatřil ve městě na nároží oznámení, že Zöllnerova společnost hraje dnes Krále Václava a hlavní úlohu právě Tyl.“ (Str. 50.)

Obchodní záležitost vyřídil Turnovský rychle, poslal peníze po kočím zpět do Bakova a sám zůstal v Hradišti, kde se Tylovi v jeho dočasném bytě představil a přednesl mu svou žádost, aby ho Tyl přijal „v ctěný sbor svého herectva“. Je známo, že Tyl tehdy neuvážlivě přání Turnovskému rozmluvil.

Hampel použil doslovného znění oné žádosti Turnovského z jeho díla „Paměti starého vlastence“ (vydal Alois Hýnek v Praze r. 1901). Z téhož pramene čerpal i tu skutečnost, že J. L. Turnovský putoval za Tyla z Bakova, nikoli ze Sobotky.

„Byl jsem totiž poslán ve věcech obchodních do Mnichova Hradiště, kde jsem měl vyzdvihnouti peníze za dovezené zboží. Můj chef mi nařídil, abych čeledína cestou k rychlé jízdě napomenul, abychom do odpoledne byli zase doma. „Však mne dnes neuvídíte,“ pomyslíl jsem si a jásal jsem v duchu, že touha má dnes se vyplní, že poznám osobně Tyla a uvidím představení vychvalované společnosti jeho; vesele jsem si cestou zpíval a dočkat jsem se nemohl, až budu v Hradišti...“ (Paměti starého vlastence, str. 182.) Turnovského „Paměti“ cituje i Jaromír Plich v díle „Souhvězdí domova“ (vydalo Se-

veročeské krajské nakladatelství Liberec v r. 1960). Plich mimo jiné píše: „Setkání s Tylem ovlivnilo i další život J. L. Turnovského, také on se později dává na obtížnou pouť s kočovnou hereckou společností, po smrti Tylově přejímá péči o jeho rodinu a stává se strážcem jeho literárního odkazu. V životopise J. K. Tyla zachránil jako jeden z nejzasvěcenějších řadu údajů a podrobností o Tylově životě a díle, jež by se při těžkém a neklidném životě Tylově asi stěží zachovaly“ (str. 131). — Pro své opoždění v Hradišti byl sice Turnovský od manželů Procházkových pokárán, ale brzy si je zase umšřil.

V „Pamětech“ píše: „Pantátovi Procházkovi a jeho choti zachovávám vděčnou vzpomínku. Kdykoliv vede mne poslání na český sever k našim menším, nebo kdy po ročních svízlech jedu si do milých Sedmihorek odpočinout, obrací se můj zrak z vozu železničního u zastávky Bakova ke hřbitovní zdi, za níž při kostelíčku svatě Barbory dřímají věčný sen dobromyslní manželé Antonín a Barbora Procházkovi. A nestydím se za to, že mi při tom pohledu oči zavlhají.“

Alois Havel

Náš pan regent

Říkalo se mu tak všeobecně mezi archiváři bývalého Libereckého kraje: pan regent Jelínek. Menší, kulatější, stále v dobré náladě a plný elánu, velký milovník umění a vážné hudby. Narodil se v Sobotce 12. srpna 1884, prožil téměř celý život jako hospodářský úředník hlavně na Moravě, ale se svým rodištěm udržoval trvalý styk, byl aktivním členem Spolku rodáků a přátel města Sobotky a okolí a na odpočinek se opět do Sobotky vrátil. Nedokázal však žít bez práce. Pamatujeme jeho aktivní působení v muzeu, Osvětové besedě, kanceláři Cisu atd. Když byl zřizován r. 1953 okresní archiv v Mnichově Hradišti, ujal se tohoto úkolu on. Svážel cenné dokumenty z jednotlivých obcí, škol a far, rovnal je a popisoval. Pak se vzdal prof. Ladislav Mach funkce městského archiváře v Sobotce a Josef Jelínek přejal i sobotecký archiv. Věnoval se práci s plným zaujetím a své poznatky a zkušenosti publikoval v několika odborných článcích. Vyšly v časopise archivářů Libereckého kraje Naše archivy i jinde. Všichni jeho spolupracovníci a kolegové ho měli rádi. Kvůli němu se také v Sobotce uskutečnila jedna celokrajská schůze archivářů. Bylo to 8. června 1956. Pečlivě se staral o program i tělesné blaho účastníků a tak není divu, že dobrá nálada celé společnosti vyústila v přátelský projev úcty hostiteli. Českolipská archivářka dr. Marie Vojtíšková rozehrála své básnické umění a v několika minutách se zrodilo následující veršování, které — krasopisně kurentem napsané — obdržel pan ředitel Jelínek na památku. Pro vzpomínku je otiskují:

Archivářů zástup krotký
zavítal dnes do Sobotky.
Ač nám Medard skropil hlavu,
přece tonuli jsme v blahu.
Ku paměti všem budoucím,
kteří čtouce slyšet budou,
zvěstujem, že vstoupili jsme
v archiv vytvořený Rudou.
Slavný regent Jelenius
coby klíčník u bran ráje,
otevřel nám tajné skříže
skvostů historie kraje.
Co skvělého hostitele
zdravíme ho za to vše.

A následovaly podpisy 24 archivářů v čele se zakladatelem soboteckého archivu dr. Vladimírem Rudou, básníkem Českého ráje Jaroslavem Podobským, akad. malířem Karlem Kinským, dr. Vladimírem Budilem atd. V této době byl však již ředitel Jelínek těžce nemocen. Byl nucen rezignovat na funkci okresního archiváře, ale v Sobotce pracoval do posledních chvil. Zemřel před deseti lety, 8. února 1958.

Sám vděčně vzpomínám, že pan regent byl jedním z prvních, kteří mě zasvěcovali do archivářského řemesla. A nikdy nezapomenu na svou první návštěvu v okresním archivu v Mnichově Hradišti na faře, kdy mě s vážnou tváří poučoval, že abych mohl být dobrým archivářem, musím především umět zatápnět v kamnech a nesmím se bát stěhování archivu. Dávám mu v tom po letech plně za pravdu.

Karol Bílek

LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

- Náš francouzsky vycházející časopis La vie Tchécoslovaque č. 11/67 přináší článek o Fráňovi Šrámkovi a jeho fotografii.
- V Jihočeské pravdě 6. I. najdeme článek o prof. J. Kotlíkovi a zprávu o uvedení Šrámkova Léta ve Vyklančích u Pacova; 10. I. zde Z. Mráz recenzuje knížku „Ze Šrámkova Písku“.
- Je vidět, že i sportovní reportéři znají Fráňu Šrámka. Z. Šupich cituje jeho verše v cestopisném článku „Večer s půlměsícem“ ve Studentu z 3. I. a V. Švadlena nazval svůj článek o píseckých sportovištích v Rudém právu 25. I. „Kdyby žil pan Šrámek“.
- Literární noviny č. 3/68 připomněly 70. narozeniny soboteckého rodáka, zasloužilého umělce Jaroslava Pekelského.
- V časopise Lidé a země č. 1/68 vyšel článek dr. V. Šolce „Za poklady pouště Atacamý“.
- V Mladé frontě psal Jaroslav Šimůnek 7. I. o literárně vědné edici Dilna a 14. I. o verších Fr. Hrubína.
- V Květech č. 4/68 se objevil obsáhlý článek Jaroslava Suchánka o Zimních olympijských hrách v Grenoblu.

- Liboňovický rodák ing. Jan Sedmidubský, tajemník KV ČSM v Brně, psal 19. I. v Mladé frontě o problémech zemědělské mládeže.
- Svůj první odborný článek publikoval ing. Radko Volf společně se svým učitelem ve Sborníku Vysoké školy chemicko-technologické 1967.
- Celá poslední strana Vlasty č. 3/68 byla věnována samorostům Františka Vokála ze Sobotky.
- Učitelské noviny č. 2/68 otiskly fotografii ze soboteckého uvedení Malého prince.
- Ve Svobodném slově 5. I. najdeme fotografii konservátorů hradeckého musea Radky Bílka a 9. I. polemický článek o skansenu Českého ráje.
- Rudé právo, Pochodeň a další noviny připomněly dne 28. I. narozeniny Barbory Holanové ze Zámostí.
- V Pochodní byla uveřejněna zpráva o úpravách hotelu Pošta v Sobotce (8. I.) a o chatách na soboteckém koupališti (19. I.).
- Lednový život Budovcovy župy informoval o průběhu valného sedění Vlastenecké obce baráčníků v Sobotce.

- 1. číslo IV. ročníku Bousováka přináší na 10 stránkách mnoho zajímavých informací o přítomnosti i minulosti Bousovska a zvláště o bousovském sportu.
- **Dr. S. Mahunka**, vědecký pracovník Maďarského přírodovědného muzea v Budapešti, napsal do Věstníku čs. spol. zoologické, roč. 31, 1967, str. 240—244, přehlednou zprávu o nálezích některých roztočů na území Československa. Uvádí v ní mimo jiné jedenáct druhů nalezených v okolí Sobotky, z toho jeden dosud neznámý popisuje z Mladějova v Č. Materiál k jeho článku je uložen v muzeu v Budapešti.
- **Náš krajan spisovatel Adam Jist** vydal v Západočeském nakladatelství Plzeň svou novou knihu, detektivku **Mariol nechce zpívat**.

Sobotecká všehochuť

● **Vánoce 1967.** Komise pro obchod a průmysl MNV v Sobotce hodnotila na své schůzi dne 9. 1. 1968 průběh předvánočního prodeje v Sobotce a konstatovala, že maloobchodní obrat za prosinec 1967 byl téměř stejný jako za prosinec 1966. Nákupy však byly rozděleny rovnoměrněji na celý měsíc, takže nedocházelo k zbytečným frontám a čekání. Všichni zaměstnanci jednoty složili „maturitu“ na výbornou a dostalo se jim za to plného ocenění MNV. Nedostatků se objevily pouze v zásobování některými druhy jižního ovoce (krize na Středním východě) a televizory tuzemské výroby (zvýšení exportu). Tržby v jednotlivých sektorech byly tyto: maso, uzeniny a ryby 317.176 Kčs (z toho ryb se prodalo 1.120 kg), zelenina a ovoce 26.162 Kčs, potraviny a mlékárna 655.770 Kčs, konfekce, textil a obuv 803.549 Kčs, galanterie, hračky a papír 132.854 Kčs, kovo-elektro 238.485 Kčs a pohostinství 251.461 Kčs. Celkem téměř dva a půl milionu Kčs. — Komise dále projednala připravované personální změny v některých prodejnách a vyslovila s návrhem souhlas. Komise věří, že v letošním jubilejním roce naší republiky se dále zlepší podmínky v prodejnách jednoty v našem městě k úplné spokojenosti všech zákazníků.

● **Příprava voleb do MNV v Sobotce.** Plenární zasedání Místního národního výboru v Sobotce se zabývalo dne 25. ledna přípravou voleb do národního výboru. Ustavilo Místní volební komisi Národní fronty v tomto složení: předsedou se stal s. Josef Paďour, místopředsedou s. František Hejn, tajemníkem komise s. Otakar Martinec, členy komise jsou: s. Josef Valkoun, Josef Ječný z Čálovic, s. Josef Mařan ze Staňkovic Lhoty, s. Josef Kutek z Lavic, s. Josef Macoun ze Spyšové, s. Jaroslav Boček ze Stéblovic, s. Marie Havránková. Ustavená komise soustředí návrhy na kandidáty (návrhy podávají závody, organizace a složky Národní fronty), pak je projedná na shromážděných voličů a určí pořadí, v němž je hodlá přihlásit k registraci. Po projednání sestaví návrh a přihlásí kandidáty k registraci. V den voleb komise organizuje průběh voleb a zjišťuje výsledky voleb ve všech obvodech pro volby do místního národního výboru. — Dále plénium MNV Sobotka rozhodlo, že pro volby do místního národního výboru má být zvoleno 30 poslanců a 12 náhradníků a stanovilo 5 volebních obvodů.

● **Ve Šrámkově domě** se konala 21. ledna tradiční vzpomínka při příležitosti 91. výročí narození Fráni Šrámka. Recitační studio předneslo literární pásmo ze Stříbrného větru, se kterým se zúčastní letošní recitační soutěže.

● **V rozhlase** jsme slyšeli 29. ledna v cyklu Z palety mistrů povídku Fráni Šrámka Plameny v podání J. Adamové.

● **V čítárně Střediskové knihovny** v Sobotce jsme mohli v lednu a únoru zhlédnout výstavu kreseb dětí z Lidové školy umění v Praze-Libni na náměty děl Fráni Šrámka. Koncem března bude otevřena výstava fotografií Jana Solovjeva z Turnova.

● **Písemnou pozůstalost** svého bratra, spisovatele a básníka Jana Stránského-Macha, věnovaly soboteckému archivu Zdeňka Holubová ze Sobotky a Eugenie Utkalová z Dolní Čermné u Letohradu.

● **Stanislav Kopecký**, učitel ZDŠ v Sobotce a člen předsednictva OV Svazarmu v Jičíně, obdržel za obětavou práci Čestný odznak II. stupně ÚV Svazarmu k 15. výročí založení organizace. Blahopřejeme!

● **Dopis ze SSSR.** Paní Františka Tichá ze Sobotky dostala nedávno dopis, kterým se po 22 letech přihlásil bývalý nadporučík sovětské armády Ivan Ivanovič Krivič ze Lvova. Mj. píše: „Stále na vás i na všechny obyvatele Sobotky a Dolního Bousova vzpomínám velmi rád. Dosud mám velmi mnoho fotografií od vás, často si je prohlížím a vzpomínám na rok 1945. Prosím, abyste mi napsali, jak žijete a jak žijí ostatní známí...“ Soudruh Krivič je nyní pozván k návštěvě Sobotky.

● **Tiskárna v Kolíně** vydala pro rok 1968 kalendář Ponej svou vlast, v němž najdeme také obrázek hradu Kosti.

● **Na Stéblovicích** se bourá bývalá známá hospoda u Žďánských.

● **Všimli jste si** v poslední době hezky upravené výlohy v klubovně požárníků na náměstí vedle CISu? Je to zásluhou pionýrského klubu VIII.B třídy sobotecké školy, kterému požárníci klubovnu propůjčili. Děti ji uklidily, ale mají problém: pro deset dětí tu zůstaly jen tři židle. Pomůže jim MNV?

● **Letošní MDŽ v Sobotce** bude významnou společenskou událostí. Za přítomnosti národní umělkyně Jarmily Glazarové tu poprvé — mimo Prahu — přednese zasloužilá umělkyně Julie Charvátová pořad nazvaný Roky v kruhu. Tato premiéra se jistě stane dostaveníčkem všech, kdož milují velké kulturní zážitky. Nenechte si ujít setkání s oběma umělkyněmi 7. března v sále spojitelný.

● **V Hrdoňovicích** začala stavba nové komunikace od nádraží k silnici Mladějov — Újezd p. Tr. Dosavadní cestu pohltit pískovcový lom. Tuto novou komunikaci uvítají zvláště turisté, kteří navštěvují Trosky a Prachovské skály.

● **Zasloužilý umělec Jaroslav Pekelský**, jehož rodové kořeny sahají do Sobotky, se 22. ledna t. r. dožil 70. narozenin. Jako vynikající houslista byl zakládajícím členem Ondříčkova kvarteta a potom členem komorního sdružení Čs. rozhlasu. Jeho bohaté znalosti a dlouholeté umělecké zkušenosti mu otevřely cestu k pedagogické dráze: stal se profesorem na Akademii musických umění v Praze. Jmenování zasloužilým umělcem bylo potvrzením mimořádných úspěchů v jeho umělecké a pedagogické činnosti. Na Jaroslava Pekelského jistě vzpomínají i bývalí vězňové v buchenwaldském koncentračním táboře, neboť svým uměním (když se mu podařilo dostat se k houslím) na improvizovaných koncertech obšťáňoval spoluvězně všech národností. Jaroslav Pekelský se rád vracíval do Sobotky a se Soboteckými se hojně stýkal i v Praze. — Hodně zdraví do další desítky a na shledanou v Sobotce o sjezdu rodáků a přátel!

● **Kulturní kalendář jednou větou:** 2. II. 1938 zemřela v Sobotce kulturní pracovníce a dlouholetá herečka ochotnického divadla Růžena Černá. 22. II. 1908 zemřel básník Svatopluk Čech. 28. II. 1938 zemřel ve Veselí dlouholetý starosta okresu soboteckého a hasičský činník František Havlík.

● **Sobotečtí jubilanti:** 85 let oslaví 5. II. Žofie Goldbachová ze Sobotky a 12. II. Marie Rulcová ze Spyšové. 80 let bude 15. II. Františka Slavíkové a 29. II. Anežce Janků ze Sobotky. 75 let bude 17. II. Anně Linkové ze Spyšové. 70 let oslaví 6. II. Františka Černá ze Spyšové a 22. II. Františka Hendrychová ze Sobotky. 65 let slaví 15. II. Marie Klabanová ze Stéblovic, 18. II. Marie Havlíková, 22. II. František Jaňsa a 26. II. Josef Žďánský, všichni ze Sobotky. 11. II. se dožil 80 let Rudolf Sušánka, lesmistr v. v. z Podkosti.

● **Dostali jsme svatební oznámení** až z Ostravska. V Dětmarovicích byli 10. února oddáni naše čtenářka a návštěvnice Šrámkovy Sobotky Květoslava Komínková s Jiřím Mazurkem. Srdečně blahopřejeme a na shledanou v Sobotce.

● **Sňatky:** 13. I. uzavřeli v Sobotce sňatek Hana Králová ze Spyšové a Josef Prokorát z Kněžmosta. 27. I. byli oddáni v Sobotce Anna Bryxová ze Střelče a Vratislav Kozák z Mladějova, Otilie Zogalová ze Sobotky a Vladislav Vít z Hradce Králové, na Sychrově Eva Těmová z Malechovic a Jaroslav Nechanický z Libošovic.

● **Úmrtí v lednu:** 2. I. Antonie Kozáková z Čálovic ve věku 66 let. 11. I. Marie Šimková z Libošovic ve věku 70 let. 16. I. Alois Frydrych z Lovče ve věku 81 let. 18. I. Anna Mařanová ze Staňkovic Lhoty ve věku 72 let. 24. I. Růžena Geisslerová ve věku 70 let a Anna Helikarová ve věku 67 let, obě ze Sobotky. 31. I. Marie Macounová ze Skuřiny ve věku 86 let.